

סגן שמידט ובני דורו

● "הרי ידוע כי ילדים, שהוכו על-ידי הוריהם, מכים את ילדיהם. בני-ישראל מתנהגים כיום כלפי שכניהם הערביים כפי שהפרוסים והרוסים התנהגו כלפי היהודים הפולניים לפני 1914."

● "לקאנצ'ר שמידט מגיעה תודת הישראלים על כי הוא מנהל מדיניות המשוייה למנוע שואה שניה כלפי היהודים. הוא הולך בעיקבותיו של וילי בראנד, שהחל חרד באופן גופני להישרדות הפיסית של מדינת-ישראל וחושבה, אחרי שנתקל בסכתת-הברזל, גולדה מאיר."

● "מה הקשר בין עצמות האם התנ"כית, שרה, בחברון הירדנית, ובין המדיניות של המאה ה-20?"

● "איננו יכולים למנוע בעד ישראל מלצטער אחרי בגין ושמיר לקראת אובדנה... גם בלי בגין ושמיר יש ראל היא מדינה התפשטותית, כובשת, מדינה המתוכננת לכיבושים, בתוך מרחב העולה עליה מבחינת חומריה-גלם והאכלוסים."

● "אגו, אזרחי גרמניה, יכולים רק לנהל מדיניות הנראית לנו כסבירה, והעשויה — אולי! — לשרת את האינטרסים של ישראל יותר מאשר הפוליטיקה של בגין ושמיר."

● "טירוף מוחלט הוא לבסס את המדיניות של מדינת-ישראל על העיקרון התנ"כי של האל יהוה, הן מעניש בנים עד לדור השלישי והרביעי."

● 75% של אוכלוסיית גרמניה המערבית גולדו אחרי 1933 (עליית היטלר לשלטון), או שהיו אז בני עשר ופחות."

● "אין לנו עניין בארץ-ישראל השלמה. אולם איננו רוצים שהאוכלוסייה היהודית, שהתקצבה בישראל, תושד מד... ישראל צריכה לחיות. כולנו, וזה כולל את בגין ושמיר, צריכים למנוע שואה שניה!"

● את מאמרו הכתיר אוגשטיין במילים: "אגא, כל תהיה שואה שנייה!" ועל שער הגליון שהכיל את המאמר הופיעה הכותרת, "האם כולנו נאצים?" — לצד תמונות של בגין הזועם וסגן הלמוט שמידט בעת חתונתו ב-1942.

שער "דר שפיגל" האם כולנו נאצים?

● "אגב, אין גם הבדל בין הטרויסטים הפלסטיניים, שפעלו במינכן, ובין הלוחמים למען ישראל, שפוצצו את מלון המלך דויד ב-1946, ושהרגו ב-1948 את מתורג' האר"ם, הרוזן פולקה ברנאדוט. הם לא חסו על נשים וילדים, כאשר הושמד ב-1948 הכפר דיריאסין, בלי כל סיבה. האם עמד אז בגין מן הצד?"

● "מה שנאמר על-ידי סוכנות-הידידעות של המיפי-לגה הסוציאלי-דמוקרטית (הגרמנית) היה חסר-טקסט, אך נכון: שבגין הוא פוליטיקאי בעל עבר של מניח-פצצות, פוליטיקאי אשר סיפק ברצון נשק לפושע סומוה בני קאראגואה, הגיע הזמן לשים קץ למוסר הכפול!"

● "הקאנצ'ר שלנו, הלמוט שמידט, ושר-החוץ של גר, דיטריך גנשר... התנהגו מבחינה מוסרית כמו הרוב המכריע של הקורבנות היהודיים. הם לא הקריבו את חייהם למען אחיהם היהודיים. זהו — ורק — זהו — אשמתם (ראשמתנו)."

● "מדוע צריכים (שמידט וגנשר) לסבול שישימו אותם פומבית כעווריי-תלויים וכצאצאיהם של עווריי?"

ערב מילחמת ששת-הימים, בשיא החרדה של ימי-ההמתנה, קיבלתי מיברק מגרמניה. הובעה בו דאגה עמוק קה לישראל, והוא נגע מאוד ללבי. היה חתום עליו "רוי".

מי זה רויד?

מישפחתי עזבה את גרמניה, סמוך ליום הולדתי ה-10, חצי שנה אחרי עלות אדולף היטלר לשלטון. במשך חצי-שנה זו הייתי תלמיד בכיתה הראשונה של הגימנזיה. הייתי היהודי היחיד בקרב כ-500 תלמידים, ובי וודאי בלטי בניוף שבו החלו משתלטים חגים פטריים וזכר איש מבין חברי-הלימודים. אגו, לעומת זאת, כימעט ואיני חיים חדשים, נוף חדש, אנשים חדשים. המעבר מהעיר האנובר למושב נהלל היה חד ומוחלט.

הנחתי שרוב הילדים שישבו לידי על ספסל-הלימודים הפכו לאחר מכן קצינים בוורמאכט ונהרגו — כי זה היה השנתון שהגיע לגיל 16 עם פרוץ מילחמת-העולם, ושהיה בן 22 כשהסתיים הקטל הנורא.

אוגשטיין

באמצע שנות ה-50' ביקר בארץ כתב של השבועון הגרמני דר שפיגל, שוחחתי על העיתון שלו ועורכו, רויד דולף אוגשטיין, ואז התברר כי אנחנו בני אותו גיל ושגדלנו בילדותנו באותה עיר. בייור נוסף גילה שר למדנו לא רק באותו בית-הספר — אלא גם באותה כיתה. זה היה מוזר, מוזר מאוד. כי באותו רגע נמצאנו במצב דומה להפליא: שינינו היינו הבעלים והעורכים הראשיים של שבועונים. גרמנים רבים נהגו להשתוות את שני השבועונים הידולף אוגשטיין, ולמצוא בירניהם דמיון רב. באותה עת היה דר שפיגל מסובך במילחמה לחיים-ילמוות עם שר הביטחון הגרמני, פראנק-יוהן שטראוס — ור

העולם הזה היה מסובך במילחמה לחיים-ילמוות עם שר-הביטחון דויד בן-גוריון. נגד שינינו הוגשו תביעות פליליות. אצלנו היו פצצות, אצל דר שפיגל נערך חיפוש אלים. שינינו היינו על הכוונה של שרותי-הביטחון שלנו. אחרי הפסקה של יותר מעשרים שנה חידשנו — אוגשטיין ואני — את היכרותנו. הוא זכר אותי ואת מישפחתי, וגם את העוגות של אמי. מדי פעם יכולנו להשתות את קורתנינו. נבחרתי לכנסת ב-1965, וכעבור כמה שנים נבחר הוא לבונדסטאג. (הוא התפטר מיד, כי בניגוד לי, לא מצא עניין בעבודה הפרלמנטרית). הוא היה חלוץ ההשלמה עם קיום גרמניה המיורחית והר ויתור על רעיון "איחוד גרמניה", אני לחמתי למען ההשלמה עם נכות הפלסטינים למדינה משלהם, וויתור על רעיון "ארץ-ישראל השלמה". הוא הושמך כעוכר גרמניה, אני הושמחתי כעוכר ישראל.

היה בינינו הבדל גדול אחד, מוכוּן: גרמניה היא מדינה גדולה ועשירה, ורודולף אוגשטיין הפך עשיר מופלג. ישראל היא קטנה ועניה, ואני נאלצתי להסייף תפק במצב כלכלי צנוע יותר.

בפגישותינו למדתי להכיר את העולם הרוחני המסובך של גרמנים בני גילו לגבי כל הכרוך בזכר השואה ובחיס לישראל. רודולף אוגשטיין מעולם לא הפך את אהבת-ישראל לסמל המיסחרי שלו, או לקרדום לחפור בו. כפי שעשה עמיתו, אכסל שפרינגר, בעל העיתון בילד, אך מעולם לא היה לי ספק לגבי מחויבותו העמוקה ביותר לגורל ישראל, וזה מחויבות אמיתית, שקטה, שאינה משתקת את חושבי-הקורת שלו.

אני סבור כי זהו יחסם של גרמנים רבים בני הגיל הזה, שניצנים הכולט ביותר הוא הלמוט שמידט. כל האנשים האלה היו מזויסי הוורמאכט במילחמת-העולם. רבים מהם היו קצינים וזורים, ומילאו את חובתם. את דעתם הפרטית על הנאצים הם שמרו לעצמם. הם לא רצחו יהודים, ולא יצאו מגידרם כדי להצילם. אחרי המילחמה ערכו את חשבון נפשם, והחליטו להקדיש את חייהם להקמת גרמניה דמוקרטית, שבה לא תהיה תקומה לגיור ענות ולדיקטטורה.

על גרמנים אלה דווקא יצא קיצפו של מנחם בגין. בנאומו-ההשמצה שלו נגד שמידט הכריח אותם לחשוב מחדש על יחסם לישראל ולעבר הגרמני. כחוצאה מכך כתב אוגשטיין מאמר שעורר תשומת-לב רבה, מפני שהוא כתוב בהתרגשות עמוקה. כימעט בדמ-ליבו.

● "ובכן, היה היטלר, והיו גבלס, הימלר ושפר. היו רבבת עורריהם לעוררי-עורריהם. וגם אנחנו עצמנו היינו. גם אנחנו "שיתפנו פעולה", מרצון או שלא-מרצון. שיתפנו פעולה? מי שהיה לא-נאצי (ביגלל השקפת-עולם, מיקרה או מישפחה) מה יכול היה לעשות? הוא יכול היה להיות גיבור או קדוש, ולעשות את אשר לא עשו עם הקורבנות עצמם — חוץ מהגיבורים והקדושים. הוא יכול היה להקריב את עצמו למען רעה, על פי מיעוט התנ"ך. את זאת לא עשו הגרמנים, ואת זאת גם לא עשו היהודים. אין הבדל מסרי בין הרוב הדומם של הגרמנים והרוב הדומם של היהודים."

LADIES FIRST?

חידון: מהו ההבדל בין שינוי ור"ץ?

אין לי תשובה. בשנותים שבהן ישבתי בכנסת חי תשיעית לא היתה — עד כמה שכור לי — אף לא הצבעה אחת שבה היה הבדל בין אופן-ההצבעה של אמנון רובינשטיין ושלומית אלוגי. שניהם הצביעו בהצבעה הראשונה בעד חוקי-ירושלים של גאולה כהן, והצביעו נגדו בהצבעה האחרונה. לשניהם עמדות שוות בענייני דמוקרטיה, וכוונת-האדם, המילחמה בשחיתות הכספית החיתית (עמדות שנקבעו כולן, אם מותר לי להיות בלתי-צנוע, על-ידי סימתי עוד בכנסת ה-7 השישית). גם בענייני השלום יש להם אותה הגישה המטושטשת והבלתי-מרגיזה.

קראתי ששתי הרשימות האלה כרתו ביניהן הסכם עודפים. זה טוב, כי בכך יצילו, אולי, מנדאט אחד, שהיה עלול להגיע אחרת לליכוד.

אך בלבי עלתה השאלה: מדוע ביכלל היה צורך בשתי רשימות? מדוע לא יכלו רובינשטיין ואלוגי לדור ברשימה אחת, ובכך להציל, אולי, מנדאט נוסף? האם רק מפני שרובינשטיין הוא פרופסור ואלוגי אשה? האם לא יכלו להסכים על המקום הראשון? האם אייאפשר היה להכריע על כך בהטלת מטבע, למשל? (מכיוון שרשימה כזאת היתה צריכה לדגול גם ב"שיויון-האשה, אייאפשר היה להנהיג בה את הכלל השובניסטי-גיבורי העתיק: ליידיס פירסט!").

הירהורים של

מאחר קום

מוזן למחשבה:

באחד הימים, סמוך לביאת המשיה, ייושבו כל הייכסוכים.

הישראלים יסתדרו עם הפלסטינים, והיהודים עם הי אנטישמים. והלבנים עם השחורים, והקומוניסטים עם הקאפיטליסטים. וגם — הפלא ופלא! — הגברים עם הנשים.

ואז יישאר סיכסוך אחד בלתי-מיושב, מאבק-איתנים שאין לו הכרעה: הקרב בין המשכימים-קום והמאחריים-קום.

כי זהו מאבק הנוגע לשורשי ההווייה האנושית, לערכי-היסוד של האדם.

המשכימים-קום מאמינים שהם בעלי כל המידות ה טובות. הם החרוצים, הם העובדים, הם הבונים עלי אדמות.

המאחריים-קום מאמינים שהם השאור שבעיסה, כור חות-היצירה בכל השטחים, פורצי-הדרכים, הממציאים והאמנים והמשוררים ובעלי-החזון.

המשכימים-קום שונאים את המאחריים-קום, מפני שהם משחיתים את המידות.

המאחריים-קום שונאים למשכימים-קום, וסבורים שהם פרימיטיביים וחסרי-נשמה.

ופיתרון אין, ולעולם לא יהיה.

אורי אבנרי

איישי

תלויים, כשמדובר בענייני הגיון ופוליטיקה (שאינם תמיד זהים)? הרי אינם עושים את אשר עושים בגין ויצחק שמיר: אין הם מפירים את האמנה לזכויות-האדם, אין הם מענים ואין הם מבצעים פשעים גיועניים."

● "יתכן כי הישראלים מסוגלים להצדיק ולתקף את התנהגותם (כלפי הפלסטינים) — אך לא תוך הצבעה על העבר. כי לערבים אין חלק בעבר הזה. הערבים הם כעת קורבנות הישראלים, כשם שהיהודים היו קורבנות הנאצים הגרמניים. אגב, יש להדגיש שאין מקום להשוואה בין היטלר ובגין."

● "מי שהיה בישראל נאלץ לשים לב, בעצב רב, לשחצנות ולריגשי-העליונות של שלושת מיליוני הישראליים כלפי מאה מיליון הערבים. ליתר דיוק: של השיכבה השלטת, שאגב אינה ממוצא יהודי-גרמני."